

ПРОБЛЕМА ВИЗНАЧЕННЯ ВЛАСНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ В УМОВАХ СУЧАСНОЇ ТРАНСКУЛЬТУРНОСТІ

У сучасному транскультурному світі проблема людини, яка наділена гібридною ідентичністю, дедалі частіше стає об'єктом полеміки. Гібридність означає руйнацію вже сформованої ідентичності як точки опори індивіда та формування нової, яка складається з безлічі культурних контекстів. Саме тому гібридна ідентичність означає незавершеність, а отже, можливість набуття іншої. Можемо говорити про багаторівневність концепту ідентичності, коли вона висвітлюється з найрізноманітніших ракурсів.

Сьогочасна стратегія пошуку себе, а відтак, своєї «правильної» ідентичності обумовлюється усвідомленням маргінального існування, коли на основі нового досвіду не сформується нова, не прив'язана до певного місця ідентичність. Символічний «пошук» змінює індивіда на дивіда, який вирізняється своєю дуальністю. На відміну від індивіда, дивід прагне знайти своє справжнє «я». Формується транскультурна особистість, яка на основі протиставлення «свого» і «чужого» утворює свій, відмінний від решти, імагологічний образ. Триває процес руйнування стереотипу «іншого», який не виступає протилежністю «свого», а є його доповненням. Нова транскультурна етнічність витісняє усталені концепти гетерогенності, культурної інакшості, відмінності, маргінальності та гібридності.

Саме імагологія, інтерес до якої значно посилюється в умовах транскультурності, займається вивченням образу «іншого». Імагологія різносторонньо осмислює рецепцію «іншого»: від зовнішніх до внутрішніх відмінностей. Умовна межа «свого» / «чужого» проходить у внутрішньому світі особистості, ідентичність якої настільки хитка, що може піддаватися

корегуванню. Індивід «розчиняється» на безліч «я» і, як результат, постійно живе в парадигмі «дао» (простір), тобто існує «ніде».

Як слушно зауважує М. Анастасьєв, «всі ми сьогодні стоїмо перед глобалізмом у всіх його аспектах» [1, с. 559]. В умовах сучасної глобалізації будь-яка культура має вплив «іншого», за допомогою якого формуються різні ідентичності. «Інший» певною мірою продовжує образ «я»; воно реалізується та усвідомлюється лише за наявності «іншого». Звичайно, «іншому» можуть приписуватися негативні конотації і «свій» може виступати проти «іншого».

Т. Денисова наголошує, що в умовах сучасної глобалізації «культура набуває статусу провідної парадигми як чи не єдиний засіб збереження – саме збереження – унікального середовища та традицій» [2, с. 575]. «Інший» означає відмінний за «правом крові» та «правом ґрунту» [3, с. 123], що часто породжує «викривлене» трактування «іншого». Уявлення про «іншого» пов'язується також зі стереотипами – усталеними шаблонами або образами певного національного культурного середовища. Будучи «іншим», індивід намагається «розшифрувати» іншу культуру через призму своїх культурних стереотипів. Таке переплетіння і взаємодія культур породжує відчуття «втрати самого себе» і глибокого внутрішнього «розщеплення».

Транскультурним «іншим» притаманні відмінні культурні і мовні особливості. Проблема рецепції «іншого» зображується з позицій роздвоєності, неоднозначності, амбівалентності. «Інший» стає в'язнем власної особистості; його культурна спадкоємність, попри наявність різних форм культурного діалогу, не витісняється новою культурою, а продовжує утверджувати своє право на існування.

Список літератури

1. Анастасьєв М. Глобалізація: американський постмодернізм і пострадянський контекст / Американська література на рубежі ХХ-ХХІ століть: Матеріали II Міжнародної конференції з літератури США. – Київ, 24-26 вересня 2002 р. / Укл. Т.Н. Денисова. – К.: ІМВ, 2004. – 592 с.
2. Денисова Т. Глобальне та локальне: параметри культури / Американська

література на рубежі ХХ-ХХІ століть: Матеріали ІІ Міжнародної конференції з літератури США. – Київ, 24-26 вересня 2002 р. / Укл. Т.Н. Денисова. – К.: ІМВ, 2004. – 592 с.

3. Кристева Ю. Самі собі чужі / Ю. Кристева / пер. з фр. Зої Борисюк. – Київ: Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2004. – 264 с.